

Metsäntutkimuksen tulevaisuus

Suomen metsäntutkimus on merkittävästi edistänyt metsätaloutta ja tuottanut tietoa uusiutuvan raaka-aineen kasvatukseen ja käyttöön. Vastaavasti teknisten tieteiden puuraaka-aineen käytön ja paperin valmistuksen tutkimus on tarjonnut tietoa paperin ja puusta valmistettävien tuotteiden teolliseen valmistukseen ja tuotteiden kehittämiseen. Voidaan varmasti sanoa, että merkittävä osa nykyisestä hyvinvoinnistamme perustuu vuosikymmenten aikana tehtyyn laadukkaaseen Suomen metsien tutkimukseen. Nykyisinkin sekä metsäntutkimus että teknisten tieteiden puuntutkimus ovat laadultaan tutkimuksen kansainvälistä kärkeä.

Metsäteollisuudessa on viime vuosina tapahtunut suuria muutoksia, mm. tuotantolaitosten lopettamisia Suomessa. Samanaikaisesti muualla maailmassa laitoksia on uudistettu ja uusia laitoksia perustettu. Suomen metsäyritysten investoinnit ulkomaille ovat olleet vuosikymmenen ajan suurempia kuin kotimaahan. Tutkimuksen tarjoama tietoperusta ja sen myötä kehitetty metsätalouden ja -teollisuuden toimintaympäristö eivät siten näytä pystyvän vaikuttamaan pääoman tuottavuuden näkökulmasta tehtäviin ratkaisuihin. Osaamista voidaan siirtää ja uusia tehtaita perustaa lähelle kulutusta sinne, missä maailmanlaajuisesti on nähtävissä toiminnan parempaa taloudellista tuottavuutta. Metsiä ei voi siirtää, mutta sen sijaan yritykset voivat istuttaa ja kasvattaa uusia metsiä paremmissa kasvuoloissa olevilla alueilla tai kuljettaa raaka-ainetta.

Koko maailmassa metsien merkitys kasvaa jatkuvasti raaka-aineen ja energian lähteenä sekä ihmisten hyvinvoinnin tuottajana. Myös metsäntutkimuksen haasteet kasvavat nyt maailmanlaajuisesti. Suomalaisen metsäalan korkealaatuinen tutkimusosaaminen ei ole itsestään selvä ja luonnostaan syntyvä tila. Jos tutkimuksen voimavaroja ei turvata ja tutkimusinfrastruktuuria ei ylläpidetä ja paranneta,

tuotkimusala ei pysy kansainvälisessä kärjessä eikä kykene tuottamaan innovatiivista ja uutta käyttökelpoista tietoa. Tutkimusosaaminen rakentuu ainoastaan pitkäjänteisellä työllä ja järkevien voimavarojen avulla.

Aiempina vuosikymmeninä metsäteollisuuden ja metsätalouden edut olivat yhdenmukaisia. Molemmat rakensivat kansallista osaamista, taloutta ja hyvinvointia. Nyt talouden toimintaympäristö ja tulevaisuuden näkymät ovat erilaisia eri toimijoiden näkökulmista. Metsäteollisuuden toiminnan laajeneminen Suomen ulkopuolella ei kuitenkaan merkitse metsäalan tutkimusosaamisen tarpeen vähenemistä Suomessa. Metsäntutkimuksen haasteet ja tavoitteet pitää nyt nähdä kahdesta näkökulmasta: Suomen metsien kasvun ja monipuolisen käytön tietopohjan lisäämisestä sekä toisaalta kansainvälisesti toimivan teollisuuden ja kansainvälisen metsätalouden tietopohjan lisäämisestä. Ulkomaille laajentunut kansainvälistynyt metsäteollisuus ei voi olla perusteena metsäntutkimuksen ja metsätalouden supistamiselle. Päinvastoin, kansainvälistynyt teollisuus luo uusia vaatimuksia ja mahdollisuuksia myös tutkimuksen ja osaamisen kehittämiseen.

Julkisen sektorin kustannusten vähentämiseksi toteutetaan valtion organisaatioissa ns. tuottavuusohjelmaa. Ohjelman vaatimusten mukaiset viimeaikaiset Metsäntutkimuslaitoksen kehittämisen nimissä tehdyt ja suunnitellut toimenpiteet vähentävät metsäntutkimuksen voimavaroja ja infrastruktuuria. Metsäntutkimuslaitoksella on ollut hallinnassaan valtion tutkimusmetsiä, joissa on pitkäaikaisia koesarjoja. Ne ovat merkittävä osa metsäntutkimuksen infrastruktuuria. Vuoden 2008 alusta nämä alueet siirtyvät Metsähallitukselle. Myös laitoksen vanhin alueellinen tutkimus- asema, Punkaharjun toimintayksikkö kolmen muun yksikön lisäksi on päätetty lopettaa. Liike-elämän toimintatapojen mukaiset, lyhyen aikajakson ratkaisut eivät johda hyvään tulokseen tutkimus- ja asiantuntijaorganisaatiossa. Tutkimusorganisaation ydinosoaminen, joka on aineetonta pääomaa, vähenee tai lisääntyy ihmisten osaamisen ja työkyvyn mukaan. Sen sijaan, että päätetään ensisijaisesti toimipai-koista ja seinistä, tutkimusorganisaatiota pitää vahvistaa ja kehittää sisällön kautta. Tarvitaan kokonaisuuden ymmärtämistä ja näkemystä, minkä mukaan ohjataan johdonmukaisesti toimintaa, aineettomia ja aineellisia voimavaroja tulevaisuuden tutkimustarpeisiin ja osaamisen parantamiseen.

Nykyisenä kansallisena tavoitteena on Suomen aseman vahvistaminen yhtenä maailman johtavista tietoyhteiskunnista. Tässä tilanteessa pitää osata tunnistaa myös olemassa olevien vahvojen alojen tulevaisuuden mahdollisuudet ja tarpeet sekä turvata niiden toiminnan edellytykset.

Eeva Korpilahti